

Foto Glenn Murberg 20160414
Rydboholms Kraftstation 1 (2)

Rydboholms kraftverk är uppfört 1943-1945 vid Viskan, cirka sju kilometer söder om Borås. Kraftverket är en del av Rydboholms textilindustrimiljö som är av riksintresse för kulturmiljövården, då området utgör centrum för landets första mekaniska bomullsindustri. Miljön är också utpekad som kulturhistoriskt värdefull i Borås kommuns kulturmiljöprogram och ingår i riksintresseområdet Rydboholm. Vid Rydboholm finns två dammar. Den övre ligger cirka 700 meter uppströms medan den nedre dammen ligger cirka 200 meter uppströms kraftverket.

Den övre dammbyggnaden är av betong och fungerar idag endast som regleringsdamm för vattennivån i Guttasjön. Tidigare reglerade den även tillflödet till kvarnen cirka 150 meter nedströms.

Foto Glenn Murberg 20170217

Denna damm är byggd i två separata delar med varsitt tilllops- och utskovflöde. Den ena fördämningen utgörs av fyra utskovsluckor – spettluckor av trä. Den andra är betydligt större och mitt på denna finns ett "trottelhus" som inrymmer ett rörutskov med en maskindriven planlucka av stål samt ett maskinrensat galler. På ena sidan om detta hus finns fyra utskovsluckor – spettluckor av trä. På den andra sidan finns ytterligare fyra utskovsluckor – tre spettluckor av trä samt en större maskindriven planlucka.

Den nedre dammen är av natursten grundlagd på berg. För att öka fallhöjden höjdes dammen 0,85 meter med betong i samband med att kraftverket byggdes. Höjningen innebär att de tre valven i en äldre stenbro strax intill ligger nästan helt under vatten. Vattenspegeln uppströms är idag ungefär två hektar. I den borte delen av dammsjön ligger en gammal kvarn samt Rydboholms kyrka i blickfånget.

Hela dammen är försedd med öppningar – uppdelade i en intagsdel och en utskovsdel. Utskovsfåran/åfåran är i stort sett torrlagd när kraftverket går för fullt. Intaget har fem spettluckor av trä – den femte är hälften så bred som de övriga. Utskovsdelen utgörs av åtta spettluckor av trä, två hydrauliska träluckor samt ett kuggstångsdrivet sättutskov av trä. Vattnet leds via en drygt 200 meter lång betongränna fram till kraftverkets trycksump. Före 1981 var intagsrännan av trä. En extra renslucka finns i tilloppsrännans högra del, precis före det maskinrensade intagsgallret. Genom denna lucka kan större grenar, skräp och is fösas bort. Utloppskanalen från kraftverket är drygt tio meter lång. Den är kantad av berg på landsidan och av en ledmur av betong mot ån. Denna betongarm fungerar också som en del av en gångbro som är byggd över ån. Gångbron är inte tillgänglig för allmänheten.